ALLAH’A İMAN

Hicretin dokuzuncu senesinde Arap Yarımadası'nın muhtelif bölgelerinden insanlar heyetler hâlinde Medine'ye geliyor, Sevgili Peygamberimizi ziyaret edip, ondan İslâm hakkında bilgi alıyorlardı. Çok sayıda heyetin Medine'yi ziyaret etmesinden dolayı İslâm tarihinde hicretin dokuzuncu senesi “Senetü’l-Vufûd” (Heyetler Yılı) olarak isimlendirilir. Bu meyanda Bahreyn bölgesinde yaşayan Rabia kabilesinin Abdülkays koluna mensup, on üç kişilik bir heyet uzun ve meşakkatli bir yolculuğun ardından Medine'ye gelir. İslâm'ı öğrenmek için birçok zahmete katlanan heyet Allah Resûlü'nün huzuruna çıkarlar.

Heyet adına Abdullah b. Avf söz alır ve “Ey Allah'ın Resûlü! Bizler sana uzak beldelerden, meşakkatli yolculuklar yaparak geliyoruz. Ayrıca bizim memleketimizle Medine arasında kâfir olan ve bize düşmanlık eden Mudar kabilesi yaşadığından bizler sana ancak savaşmanın yasak olduğu haram aylarda gelebiliriz. Bize özlü bir şeyler tavsiye et de onları geride bıraktığımız kabilemizin insanlarına anlatalım, hem de cennete girmemize vesile olsun.” der.

Bunun üzerine Allah Resûlü onlara yalnızca tek olan Allah'a iman etmelerini söyler. Peşinden de “*Yalnızca tek olan Allah'a iman etmek ne demektir bilir misiniz?”* diye sorar. Onların “Allah ve Resûlü daha iyi bilir.” diyerek cevap vermeleri üzerine Hz. Peygamber,

شَهَادَةُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ ، وَإِقَامُ الصَّلاَةِ ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ ...

“Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna iman etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutmaktır…” buyurur. Daha sonra da onları *“Söylediklerimi iyice ezberleyin ve geride bıraktığınız kabile halkına da anlatın.”* diyerek uğurlar.[1]

<u>İmanın Mahiyeti:</u>

Allah'a iman, *“Kalp ile tasdik, dil ile ikrar ve organlar ile amel etmek”* ten oluşan bir bütündür. Yani Allah'a iman etmek; Allah'ın varlığını, birliğini, O'nun eşi, benzeri, ortağı ve dengi hiçbir varlığın olmadığını[3] bilerek tasdik etmek, bu bilgiyi ikrar etmek ve bu doğrultuda yaşamaktır.

Allah'a iman, mümin olmanın ilk şartıdır. Allah'a iman, iman esaslarının temeli,[4] bütün peygamberlerin ve Sevgili Peygamberimizin tebliğinin ortak çağrısı,[5] insanların İslâm hususunda davet edildikleri ilk esas, bir insanın yapabileceği işlerin en hayırlısıdır.[6]Allah'a iman aynı zamanda insanı yoktan var eden ve insana sayısız nimeti bahşeden Yüce Yaratıcı'nın onun üzerindeki hakkıdır.[7] Allah'a iman esas itibariyle onun yüceliğini, bir ve benzersiz olduğunu, kulluğa lâyık olanın, sadece O olduğunu, kalpten onaylamaktır.

---

[1] Buhari, İlim, 25.

İmanın Mahalli:

Tasdikin makamı kalptir. Bunun için Allah Resûlü şöyle buyurmuştur.

مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلاَّ حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ

"Kim kalbiyle tasdik ederek Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehâdet ederse Allah onu cehenneme haram kılar."[2]

Yüce Allah da imanın kalbine nüfuz etmediği kimselerden bahsederken

قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ

"Siz iman etmediniz. Henüz iman kalplerinize girmedi."[3] buyurarak bu gerçeği ifade etmiştir.

Şu hadisede de Allah'a imanın tasdik boyutunun kalp merkezli olduğu özellikle vurgulanmaktadır. Bir gün Hz. Peygamber, Üsâme b. Zeyd'in de içinde bulunduğu askerî bir birliği cihada gönderir. Bu birlik Cüheyne kabilesine sabah vakti baskın yapar ve baskın esnasında Üsâme birini yakalar. Yakaladığı adam *"Lâ ilâhe illâllâh!"*deyiverir. Buna rağmen Üsâme adamı öldürür. Fakat daha sonra kalbine bu durumdan kaynaklanan bir şüphe düşer ve hadiseyi Allah Resûlü'ne anlatır. Hz. Peygamber,

أَقَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَقَتَلْتَهُ

"*O, Allah'tan başka ilâh yoktur dedi ve sen onu öldürdün, öyle mi!?"* diyerek tepki gösterir. Üsâme, onun silahtan korkarak *"Allah'tan başka ilâh yoktur."* dediğini söyleyince, Allah Resûlü,

أَفَلاَ شَقَقْتَ عَنْ قَلْبِهِ حَتَّى تَعْلَمَ أَقَالَهَا أَمْ لاَ

"Kalbini yarıp da mı baktın ki, doğru söyleyip söylemediğini biliyorsun!" buyurur. Resûl-i Ekrem bu cümleyi o kadar çok tekrar eder ki, Üsâme, "Keşke İslâm'a o gün girmiş olsaydım."[10] diyerek üzüntüsünü dile getirmekten kendini alamaz.

İmanın Tezahürleri:

Hz. Peygamber (sav) bir kimsenin imanın tadını alabilmesini de gönülden iman etmiş olmasına bağlamış ve şöyle buyurmuştur:

---

[2] Buhari, İlim, 49.
[3] Hucurat, 49/14.

ثَلاَثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ وَجَدَ بِهِنَّ حَلاَوَةَ الإِيمَانِ مَنْ كَانَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا وَأَنْ يُحِبَّ الْمَرْءَ لاَ يُحِبُّهُ إِلاَّ لِلَّهِ وَأَنْ يَكْرَهَ أَنْ يَعُودَ فِى الْكُفْرِ بَعْدَ أَنْ أَنْقَذَهُ اللَّهُ مِنْهُ كَمَا يَكْرَهُ أَنْ يُقْذَفَ فِى النَّارِ

"Şu üç haslet kimde bulunursa o kimse imanın tadını alır: Allah ve Resûlü'nü her şeyden çok sevmek, bir kimseyi yalnızca Allah rızası için sevmek, Allah kendisini kurtardıktan sonra tekrar inkârcılığa dönmekten ateşe atılmaktan kaçındığı gibi kaçınmak."[4]

Bu bağlamda Yüce Allah da, mâsivânın yani Allah'tan başka her şeyin sevgisinin Allah sevgisinin önüne geçmemesini istemiş ve şöyle buyurmuştur:

قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَاؤُكُمْ وَاَبْنَاؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَاَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِه وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِه فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِه وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

"Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabalarınız, kazandığınız mallar, zarar etmesinden korktuğunuz ticaretiniz ve hoşunuza giden evleriniz size Allah'tan, Peygamberinden ve O'nun yolunda cihaddan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin."[5]

<u>İmanın Dil ile İkrar Edilmesi:</u>

Allah'a imanın kalp ile tasdikten sonraki boyutu dil ile ikrardır. Sevgili Peygamberimiz Allah'a imanın ikrar boyutuna dikkatleri çekmiş ve Allah'a imanı ifade eden sözcükleri söylemeye inananları teşvik etmiştir:

مَنْ قَالَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهْوَ عَلَى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ . فِى يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ ، كَانَتْ لَهُ عَدْلَ عَشْرِ رِقَابٍ ، وَكُتِبَ لَهُ مِائَةُ حَسَنَةٍ ، وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةُ سَيِّئَةٍ ، وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَهُ ذَلِكَ ، حَتَّى يُمْسِىَ ، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ بِأَفْضَلَ مِمَّا جَاءَ بِهِ إِلاَّ رَجُلٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْهُ

"Kim (günde) yüz defa "Allah'tan başka ilâh yoktur, O'nun hiçbir ortağı yoktur, mülk O'nundur ve hamd O'nadır. O'nun her şeye gücü yeter" derse bu, o kimse için on köleyi azat etme sevabına denktir. Ona yüz iyilik yazılır ve yüz günahı silinir. (Bu söyledikleri) o günün akşamına kadar onun için şeytana karşı koruyucu olur. Bundan

[4] Müslim, Îmân, 67.
[5] Tevbe, 9/24.

daha fazlasını yapan kişiden başka, hiç kimse onun bu yaptığından daha faziletli bir iş yapamaz."[6]

Hz. Peygamber kulun kalbinde var olan Allah'a iman bilincinin daima diri tutulması için Allah'a imanı ifade eden kelimeleri sıkça telaffuz etmelerini istemiş, ibadetlerini de bu bilinçle eda etmelerinin önemine vurgu yapmıştır. Onun günde beş vakit namazda selâm verdiği zaman tevhidi açıkça dile getiren dualar ederek şöyle buyurduğu bilinmektedir:

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَلاَ نَعْبُدُ إِلاَّ إِيَّاهُ لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

"Allah'tan başka ilâh yoktur, O'nun ortağı da yoktur. Mülk ve hamd O'na aittir. O her şeye kâdirdir. Güç ve kuvvete ancak Allah'ın yardımı ile erişilir. Kâfirler hoşlanmasa da biz samimiyetle kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a, nimet ve güzel övgü sahibine ibadet ederiz."[7]

Allah'ın son Elçisi, herhangi bir savaştan, hac veya umre yolculuğundan dönerken ve yolculuk esnasında bir tepeye tırmandıkları zaman da üç defa tekbir getirmeyi ve şu şekilde dua ve zikri âdet edinmiştir:

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ ، وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ، آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الأَحْزَابَ وَحْدَهُ

"Allah'tan başka ilâh yoktur. O, birdir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd yalnız O'nadır. O'nun her şeye gücü yeter. Biz seferden memleketimize dönenleriz, tevbe edenleriz, sadece Allah'a ibadet edenleriz, secde edenleriz ve sadece Rabbimize hamdedenleriz. Allah vaadine sadıktır. Kuluna yardım etmiş, bütün düşman grupları tek başına O hezimete uğratmıştır."[8]

Allah Resûlü, bir gün kendisinden hizmetçi isteyen damadı Hz. Ali ve kızı Hz. Fâtıma'ya şu öğüdü vermiştir:

أَلاَ أَدُلُّكُمَا عَلَى مَا هُوَ خَيْرٌ لَكُمَا مِنْ خَادِمٍ ، إِذَا أَوَيْتُمَا إِلَى فِرَاشِكُمَا ، أَوْ أَخَذْتُمَا مَضَاجِعَكُمَا ، فَكَبِّرَا ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ ، وَسَبِّحَا ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ ، وَاحْمَدَا ثَلاَثًا وَثَلاَثِينَ ، فَهَذَا خَيْرٌ لَكُمَا مِنْ خَادِمٍ

[6] Buhârî, Deavât, 64.
[7] Müslim, Mesâcid, 139.
[8] Buhârî, Umre, 12.

“İyi dinleyin! Size benden istediğiniz hizmetçiden daha hayırlı olan bir şeyi öğreteyim. İkiniz uyumak üzere yatağınıza girdiğinizde otuz üç kere 'Allâhü ekber', otuz üç kere, 'Sübhânallâh', otuz üç kere de, 'Lâ ilâhe illâllâh' deyiniz. İşte bunları söylemek, ikiniz için bir hizmetçiden daha hayırlıdır.”[9]

Diğer taraftan Peygamberimiz, fakir olduğu için zenginlerin mallarını infak ederek elde ettikleri faziletlere ulaşamamaktan yakınan Ebû Zerr'e hitaben şöyle demiştir: *“Söylediğin takdirde bunu söyleyenlerden başka hiç kimsenin elde edemeyeceği (kadar mükâfatı olan) bazı kelimeleri sana öğretmemi istemez misin?”* Ebû Zer, “Evet isterim, Ey Allah'ın Resûlü!” deyince, Efendimiz, *“Her namazın sonunda otuz üç kere 'Allâhü ekber', otuz üç kere 'Sübhânallâh', otuz üç kere 'Elhamdülillâh' diye Allah'a hamdetmelisin. Sonra da bunu 'Lâ ilâhe illâllâhü vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.' diye bitirmelisin.”*[10] şeklinde tavsiyede bulunmuş, hatta bu zikrin, denizin köpüğü kadar çok bile olsalar günahların bağışlanmasına vesile olacağını ifade etmiştir.

İmanı Amel ile Süslemek:

İman hadisleri incelendiğinde Allah'a imanın üçüncü boyutunun imanın gereği ile amel etmek olduğu görülecektir. Allah inancının gönüllerde kök salabilmesi ve hayatın her alanına yansıyabilmesi onun gereğince yaşanmasına bağlıdır. Çünkü Allah'a iman; sadece zâtında, isimlerinde, sıfatlarında ve fiillerinde Allah'ı bir ve tek kabul etmekten, buna gönülden inanmaktan ve inancını açıkça dile getirmekten ibaret değildir. Bu sadece Allah'ın ulûhiyetine imandır. İmanın hayatı şekillendirmesi ve olgunluğa erişmesi, ibadetin/kulluğun da sadece Allah için yapılmasıyla ve inancın davranış olarak hayata yansımasıyla mümkündür.

Tebük Seferi'nde Hz. Peygamber'e yakın olduğu bir esnada Muâz b. Cebel ile Hz. Peygamber arasında geçen diyalog bu hususu çok güzel anlatmaktadır. Orada Muâz, Hz. Peygamber'e, “Bana cennete girmemi sağlayacak bir davranış söyler misin?” demiş, bu soruyu çok beğenen Peygamber Efendimiz ona, *“Aferin sana! Sen bana önemli bir soru sordun fakat bu iş Allah'ın hayır dilediği kişiye kolaydır.”* buyurduktan sonra, *“Allah'a ve âhiret gününe iman eder, namaz kılar, yalnızca bir olan Allah'a kulluk eder, O'na hiçbir şeyi ortak koşmaz, ölünceye kadar da bu hâl üzere kalırsın.”* diyerek mukabelede bulunmuştur. Muâz ile sohbetine devam eden Resûl-i Ekrem, ona dinden bahsetmiş ve şöyle buyurmuştur: *“Bu işin (dinin) başı, Allah'tan başka ilâh olmadığına, O'nun ortağının bulunmadığına ve Muhammed'in de O'nun kulu ve peygamberi olduğuna iman etmek, bu işin (dinin) direği namaz kılmak ve zekât vermek, bu işin (dinin) zirvesi de Allah yolunda cihad etmektir.”*[11]

Bir keresinde de Muâz'a, *“Ey Muâz! Allah'ın kulları üzerinde hakkı nedir, bilir misin ?”* diye soran Peygamberimiz,

---

[9] Buhârî, Deavât, 11.
[10] İbn Hanbel, II, 238.
[11] İbn Hanbel, V, 245.

أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلاَ يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Allah'a kulluk etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır." diyerek kendi sorusuna cevap vermiştir.[12]

Allah Resûlü genç sahâbîsi Muâz'ı gün gelip Yemen'e vali olarak gönderirken, Allah'a imanın ibadetle sağlamlaşacağını, anlam kazanacağını ve süreklilik arz edeceğini ifade edercesine şu tavsiyede bulunmuştur:

إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ أَهْلِ كِتَابٍ ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ عِبَادَةُ اللَّهِ ، فَإِذَا عَرَفُوا اللَّهَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي يَوْمِهِمْ وَلَيْلَتِهِمْ ، فَإِذَا فَعَلُوا ، فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْهِمْ زَكَاةً { تُؤْخَذُ } مِنْ أَمْوَالِهِمْ وَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ ، فَإِذَا أَطَاعُوا بِهَا فَخُذْ مِنْهُمْ ، وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِ النَّاسِ

"Sen Ehl-i kitaptan olan bir topluma (yönetici olarak) gidiyorsun. Onları ilk önce Allah'a kulluk etmeye davet et. Bunu kabul ederlerse onlara her gün ve gece Allah'ın beş vakit namazı farz kıldığını söyle. Eğer bunu uygularlarsa, onlara Allah'ın aralarından zengin olanların mallarından alınıp fakirlere verilmek üzere zekâtı farz kıldığını söyle."[13]

Bu çerçevede Hz. Peygamber'in "nelerin kendisini cehennemden kurtaracağını ve cennete koyacağını" soran bir sahâbîye,

إِذًا اعْبُدْ اللَّهَ لَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَأَقِمْ الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ وَأَدِّ الزَّكَاةَ الْمَفْرُوضَةَ وَصُمْ رَمَضَانَ وَمَا تُحِبُّ أَنْ يَفْعَلَهُ بِكَ النَّاسُ فَافْعَلْهُ بِهِمْ وَمَا تَكْرَهُ أَنْ يَأْتِيَ إِلَيْكَ النَّاسُ فَذَرْ النَّاسَ مِنْهُ

"Allah'a şirk koşmadan ibadet etmeye devam et, farz namazı kıl, farz olan zekâtı ver, Ramazan orucunu tut, insanların sana davranmasını istediğin şekilde onlara davran, insanların sana davranmasını istemediğin şekilde onlara davranmayı terk et!" diyerek öğüt vermesi, Allah'a imanın gönülde başlayıp bütün bedene yayılan ve fiiliyata dökülen bir inanç olduğunun göstergesidir.[14]

Hiç şüphesiz Allah'a iman ile hayatın —ferdî, içtimaî, ahlâkî, insanî ve ilmî— bütün yönleri arasında bir bağ vardır. İmanın şubelerini anlatan hadisler bu hakikate işaret etmektedir. Nitekim Sevgili Peygamberimiz,

الإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً أَفْضَلُهَا لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَوْضَعُهَا إِمَاطَةُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمَانِ

---

[12] Buhârî, Tevhîd, 1.
[13] Buhârî, Zekât, 41.
[14] İbn Hanbel, VI, 384.

“İmanın yetmiş küsur şubesi vardır. Bunların en üstünü 'Lâ ilâhe illâllâh' (Allah'tan başka ilâh yoktur.) sözüdür. En alt derecesi ise yoldaki eziyet veren şeyleri kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir şubesidir.” buyurmuştur.[15]

Bu rivayetteki *“İmanın yetmiş küsur şubesi vardır.”* sözü, yetmişten fazla şubesi yoktur anlamında değildir. Söz konusu rakamın zikredilmesi kesretten kinaye olup imanın şubelerinin sayısının ne kadar çok olduğunu göstermektedir.

Ayrıca Allah'a iman ile ilgili hadisler tahlil edilince, Peygamber Efendimizin sözlerinde Allah'a iman konusunun insanın bireysel, toplumsal ve evrensel boyutlarıyla ilişkisinin ne kadar güçlü olduğu da açık bir şekilde görülecektir. Şu rivayetler hep bu olguyu destekler mahiyettedir:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلاَ يُؤْذِ جَارَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

“Her kim Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsa komşusuna eziyet etmesin. Her kim Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsa misafirine ikramda bulunsun. Her kim Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsa ya hayır söylesin ya da sussun!”[16]

وَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ لاَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا أَفَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى أَمْرٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ

“Varlığım elinde olan Allah'a yemin olsun ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de (gerçek mânâda) iman etmiş olmazsınız.”[17]

Resûlullah, imanın en üstün hâlini soran Muâz b. Cebel'e

أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ لِلَّهِ وَتُبْغِضَ فِي اللَّهِ وَتُعْمِلَ لِسَانَكَ فِي ذِكْرِ اللَّهِ

“İnsanları Allah için sevip, onlara Allah için buğzettiğinde, dilini Allah'ı zikirde kullandığında (iman en üstün hâle ulaşmış olur).” diyerek cevap vermiş,

قَالَ وَمَاذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ

bunun üzerine Muâz, “Ey Allah'ın Resûlü, başka hangi hâllerde iman daha muteber olur?” deyince, Hz. Peygamber, şöyle karşılık vermiştir

قَالَ وَأَنْ تُحِبَّ لِلنَّاسِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَتَكْرَهَ لَهُمْ مَا تَكْرَهُ لِنَفْسِكَ وَأَنْ تَقُولَ خَيْرًا أَوْ تَصْمُتَ

“Kendin için istediğini insanlar için de istediğin, kendin için istemediğini onlar için de istemediğin zaman.”[18]

---

[15] Nesâî, Îmân, 16.
[16] Buhârî, Edeb, 3.
[17] Ebû Dâvûd, Edeb, 130.

İmana Zarar Veren Davranışlar:

Hz. Peygamber (sav) bir yandan Allah'a imanla hayatın tüm alanları arasında bağ kurarken, diğer yandan da Allah inancını en ufak şekilde de olsa zedeleyecek her türlü davranış, söylem ve eylemlerden insanları sakındırmıştır. Bu bağlamda o, İslâm'ın ilk yıllarında kabir ziyaretlerini yasaklamış, daha sonra bu yasağı kaldırmakla beraber kabirlerin ibadet yeri hâline getirilmesini[34] uygun görmemiştir. Bu anlayış doğrultusunda Hz. Peygamber, kendisine "*Mâşallah ve mâ şi'te* " (Allah dilerse ve sen dilersen her şey olur.) diyen kişiyi *"Beni Allah'a denk mi tutuyorsun? Bilakis 'Mâşallah' de!"* [35] diyerek ikaz etmiştir.

Ne kadar saygıdeğer olursa olsun Allah'tan başka herhangi bir şey adına yemin edilmesini yasaklamış, Hz. Ömer'in câhiliyeden kalma bir alışkanlıkla babasının adına yemin ettiğini duyunca, *"Allah atalarınız adına yemin etmenizi yasaklamıştır; yemin edecek kimse Allah adına yemin etmeli veya susmalıdır."* [36] demek suretiyle onu uyarmıştır.

Bu anlayışla yetişen Abdullah b. Ömer de "Kâbe hakkı için!" diye yemin eden kimseye müdahalede bulunarak "Kâbe Rabbi'nin hakkı için!" demesini tavsiye etmiştir.[37]

Ayrıca Peygamberimiz güneşin doğması, batması, ay ve güneşin tutulması, kar ve yağmurun yağması, fırtına çıkması gibi tabiat olaylarını Allah'tan başka bir varlığa nispet etmeyi Allah inancını zedeleyeceği endişesiyle yasaklamıştır.

Bu çerçevede Hudeybiye antlaşmasının yapıldığı günün sabahında, sabah namazından sonra arkadaşlarına *"Rabbiniz ne buyurdu bilir misiniz?"* diye sormuş, onların "Allah ve Resûlü en iyi bilir." diyerek cevap vermeleri üzerine Allah'ın (cc) şöyle buyurduğunu anlatmıştır: *"Kullarımdan bazısı bana iman ederek, bazısı da beni inkâr ederek sabahladı. Kim 'Allah'ın fazlı ve rahmetiyle yağmura kavuştuk.' demişse, o bana iman etmiş, yıldızı(n ilâhî gücünü) inkâr etmiştir. Kim de, 'Şu ve şu yıldızın doğması veya batması ile yağmura kavuştuk.' demişse, o da beni inkâr etmiş, yıldıza iman etmiştir."* [38]

Peygamber Efendimiz benzer kaygılar sebebiyle bazı din mensuplarının güneşe secde ettikleri zaman dilimlerinde namaz kılınmasını uygun görmemiştir.[39]

Allah'a iman, kişinin dünyada yaratılış gayesine uygun bir yaşantı sürmesini sağladığı gibi, onu âhirette de Rahmân'ın rahmetine ulaştırır. Bundan dolayı Allah Resûlü,

مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيُبْلِغُ – أَوْ فَيُسْبِغُ – الْوُضُوءَ ثُمَّ يَقُولُ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ
اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ إِلاَّ فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةُ يَدْخُلُ مِنْ أَيِّهَا
شَاءَ

---

[18] İbn Hanbel, V, 248.

“Kim, güzelce abdest alır ve sonra “Allah'tan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna” şehadet ederim derse o kişi için cennetin sekiz kapısı açılır, onların hangisinden dilerse ondan girer.” [52] buyurmuştur.